

HYVINKÄÄN KAUPUNGIN TIETOSUOJA

HYVINKÄÄ

Käsitelty yhteistyötoimikunnassa 16.04.2020 / 28 § Dnro HYD/756/07.01.01/2020
Hyväksytty kaupunginhallituksen kokouksessa 27.04.2020 / 84 § Dnro
HYD/756/07.01.01/2020

Sisällys

1. Johdanto	2
2. Roolit ja raportointi.....	2
3. Riskilähtöisyys	4
4. Tietosuojaperiaatteet	4
5. Oletusarvoinen ja sisäänrakennettu tietosuoja.....	5
6. Tietosuojan toteuttaminen	5
7. Toiminta tietoturva- ja tietosuojapoikkeamatilanteessa sekä ilmoitusvelvollisuus....	7
8. Seuranta, valvonta ja jatkuva kehittäminen.....	7
9. Toimeenpano	7
10. Keskeiset käsitteet.....	9

1. Johdanto

Tämä asiakirja on Hyvinkään kaupungin tietosuojapolitiikka. Tietosuoja on olennainen osa Hyvinkään kaupungin jokapäiväistä toimintaa. Hyvinkään kaupunki käsittelee henkilötietoja luottamuksellisesti ja läpinäkyvästi noudattaen tietosuojaa koskevaa lainsäädäntöä ja hyviä käytäntöjä. Tämä Hyvinkään kaupungin tietosuoja-asiakirja määrittää ne periaatteet, toimintatavat, vastuut ja valvonnan, joita noudatetaan Hyvinkään kaupungin tietosuojan toteuttamisessa ja kehittämisessä. Tällä tietosuoja-asiakirjalla Hyvinkään kaupunki sitoutuu käsittelemään henkilötietoja reilusti ja läpinäkyvästi kunnioittaen rekisteröityjen oikeuksia.

Pääasiallisesti Hyvinkään kaupungin palveluiden perustana ovat kuntalaisten tarpeet ja henkilötietojen käsittely palveluiden toteuttamiseksi perustuu lakisääteisen velvoitteen toteuttamiseen, yleiseen etuun tai julkisen vallan käyttämiseen. Näiden palveluiden laadukas tuottaminen, suunnittelu ja seuranta edellyttävät palveluiden käyttäjien henkilötietojen käsittelyä. Tietojen käsittely perustuu useisiin lakeihin ja asetuksiin sekä joissakin tapauksissa myös rekisteröityjen suostumukseen.

Tietosuoja-asiakirja toimii perustana Hyvinkään kaupungin tietosuojaa koskeville alemman asteisille ohjeille, joiden tehtävänä on tarkentaa tämän tietosuoja-asiakirjan tietosuojaperiaatteita ja ohjeistaa niiden soveltamista käytäntöön.

Tietosuoja-asiakirja koskee koko emokaupungin organisaatiota (kaupunki, mukaan lukien taseyksiköt ja liikelaitokset) ja sen henkilöstöä ja luottamushenkilöitä sekä niitä Hyvinkään kaupungin sidosryhmien edustajia, jotka toimeksiantojensa puitteissa käsittelevät Hyvinkään kaupungin omistamaa tai hallinnoimaa tietoa.

2. Roolit ja raportointi

Tietosuojaan liittyvät vastuut ja tehtävät jakautuvat seuraavasti:

Kaupungin ylin johto Hyvinkään kaupungin ylin johto (kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja sekä toimialojen johto) vastaa tietosuojan yleisistä linjauksista ja yleisen vaatimustason määrittelystä, yleisen tietosuojaohjeistuksen riittävydestä ja ajantasaisuudesta, säädösten huomioon ottamisesta sekä halutun tietoturva- ja tietosuojatason toimeenpanoon tarvittavien resurssien osoittamisesta.

Tietosuoja- ja tietoturvatyöryhmä

Hyvinkään kaupungilla toimii tietosuoja- ja tietoturvatyöryhmä, johon osallistuu edustaja kaikilta toimialoilta. Ryhmä kokoontuu

säännöllisesti ja sen tehtävänä on kehittää koko Hyvinkään kaupungin tietosuojaa ja tietoturvaa. Työryhmä raportoi Hyvinkään kaupungin johdolle.

Työryhmän jäsenet Tietosuoja- ja tietoturvatyöryhmän jäsenten tehtävänä on kommunikoida työryhmässä esiin tulleita ja siellä käsiteltyjä asioita toimialoille sekä tuoda toimialoilta tietoa ja kysymyksiä työryhmän käsittelyyn. Työryhmän jäsenet edistävät oman toimialansa tietosuoja- ja tietoturvatyötä.

Tietosuojavastaava Hyvinkään kaupungilla on tietosuoja-asetuksen 37 artiklan mukainen tietosuojavastaava, jonka tehtävänä on seurata tietosuojasääntöjen noudattamista koko organisaatiossa ja tuoda esiin kaupungin ja sen toimialojen toiminnassa esiin tulleita puutteita. Tietosuojavastaava antaa tietoa, neuvoa ja suosituksia tietosuojasääntöjen mukaisista velvollisuuksista kaupungin johdolle sekä henkilötietoja käsitteleville työntekijöille. Tietosuojavastaava toimii kaupungin sisäisenä sekä rekisteröityjen yhteyshenkilönä henkilötietojen käsittelyyn liittyvissä asioissa. Lisäksi tietosuojavastaava on tietosuojavaltuutetun toimiston yhteyshenkilö ja vastaa yhteistyöstä valvontaviranomaisen kanssa.

Tietosuojavastaavan rooli on itsenäinen ja tällä on riippumaton päätöksentekovoima liittyen tietosuoja-asetuksen mukaisen tehtävänsä suorittamiseen. Näin ollen tietosuojavastaava ei ota vastaan ohjeita tehtäviensä hoitamiseksi, vaan suorittaa tietosuojaan liittyviä neuvonta- ja opastustehtäviä objektiivisesti rekisteröityjen oikeudet huomioiden. Tietosuojavastaava raportoi kaupungin ylimmälle johdolle.

Kaupungin työntekijät

Jokainen kaupungin työntekijä vastaa siitä, että hän noudattaa työnantajan ohjeita henkilötietojen käsittelyssä ja tietosuojan toteutumisessa. Jokaisella työntekijällä on myös velvollisuus raportoida havaitsemansa tietosuojaan tai rekisteröityjen oikeuksiin liittyvät riskit tai puutteet tietosuojavastaavalle tai omalle esimiehelleen, joka raportoi siitä tietosuojavastaavalle. Raportointivelvollisuus koskee erityisesti henkilötietoihin kohdistuvia tietoturvaloukkauksia, joista on välittömästi sen tultua tietoon informoitava tietosuojavastaavaa.

3. Riskilähtöisyys

Kaiken tietosuojatyön lähtökohtana Hyvinkään kaupungilla on riskilähtöisyys, joka määrittää kulloinkin käsiteltävien henkilötietojen vaatimat erityiset suojaustoimenpiteet sekä ohjaa henkilötietojen käsittelyä. Hyvinkään kaupunki rekisterinpitäjänä arvioi henkilötietojen käsittelyyn liittyviä riskejä ja määrittää henkilötietojen suojaukseen tarvittavat hallintatoimenpiteet arvioidun riskitason mukaan. Riskien arvioinnissa pääpaino on henkilötietojen käsittelystä rekisteröidyn oikeuksille ja vapauksille aiheutuviassa riskeissä. Tietosuojariskien hallinta on osa Hyvinkään kaupungin kokonaisvaltaista riskienhallintaa, jolloin erityisesti merkittävän tason riskit raportoidaan kaupungin ylimmälle johdolle saakka.

Sen lisäksi, että tietosuojariskejä arvioidaan jatkuvasti kaupungin toiminnassa, Hyvinkään kaupunki on rekisterinpitäjänä veloitettu tietyissä korkean riskin käsittelytilanteissa laatimaan erityisen tietosuojaa-asetuksen 35 artiklan mukaisen vaikutustenarvioinnin, jossa kuvataan henkilötietojen käsittelyä, arvioidaan käsittelyn tarpeellisuutta, oikeasuhteisuutta ja henkilötietojen käsittelystä aiheutuvia riskejä sekä tarvittavia toimenpiteitä, joilla riskeihin puututaan. Hyvinkään kaupunki tunnistaa toiminnassaan vaikutustenarvioinnin vaativat käsittelytilanteet ja laatii tarvittavat arvionnit tietosuojariskien pienentämiseksi. Hyvinkään kaupungin tietosuojavastaava osallistuu vaikutustenarviointien laatimiseen ja arviointiin.

4. Tietosuojaperiaatteet

Hyvinkään kaupunki kunnioittaa kaikessa toiminnassaan ihmisten yksityisyyttä sekä kunkin yksilön oikeutta häntä koskeviin tietoihin ja niiden luottamuksellisuuteen. Kaikissa toiminnoissa pyritään takaamaan henkilötietojen lainmukainen käsittely ja rekisteröityjen tietosuojan korkea taso.

Hyvinkään kaupunki noudattaa seuraavia yleisiä tietosuojaperiaatteita kaikessa henkilötietojen käsittelyyn liittyvissä toimissaan. Lähtökohtana kaikessa henkilötietojen käsittelyssä on se, että tietoja käsitellään Euroopan unionin yleisen tietosuojaa-asetuksen ja sitä täydentävän relevantin kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Tietosuojaperiaatteiden mukaan kaikkia henkilötietoja:

- käsitellään lainmukaisesti, asianmukaisesti ja rekisteröidyn kannalta läpinäkyvästi;
- käsitellään luottamuksellisesti ja turvallisesti;
- kerätään ja käsitellään vain tiettyä, nimenomaista ja laillista tarkoitusta varten;
- kerätään vain tarpeellinen määrä henkilötietojen käsittelyn tarkoitukseen nähden (tietojen minimointi);

- päivitetään aina tarvittaessa – epätarkat ja virheelliset henkilötiedot poistetaan tai oikaistaan viipymättä;
- säilytetään muodossa, josta rekisteröity on tunnistettavissa ainoastaan niin kauan kuin on tarpeen käsittelyn tarkoitusten toteuttamista varten;
- käsitellään siten, että rekisteröidyn oikeudet toteutuvat täysimääräisesti;
- luovutetaan ja siirretään vain lainmukaisin perustein ja varmistaen, että ulkopuolinen kumppani huolehtii tietosuojan toteutumisesta.

5. Oletusarvoinen ja sisäänrakennettu tietosuojaja

Oletusarvoisen ja sisäänrakennetun tietosuojan vaatimus tarkoittaa sitä, että tietosuojanäkökulma otetaan huomioon kaikissa Hyvinkään kaupungin prosesseissa, palveluissa, järjestelmissä ja toiminnoissa jo niiden suunnitteluvaiheessa, ja että erilaiset toiminnallisuudet ja ratkaisut rakennetaan tietosuojanäkökulma huomioon ottaen. Oletusarvoinen ja sisäänrakennettu tietosuojaja on olennainen osa rekisterinpitäjää koskevan osoitusvelvollisuuden toteuttamista, jonka mukaan rekisterinpitäjän on aktiivisesti pystyttävä osoittamaan, että tietosuojaja on huomioitu kaikessa toiminnassa niin organisatorisesti kuin teknisesti ja tietosuojaja todella toteutuu käytännössä.

Tietosuojaja ja tietoturva huomioidaan kaikessa Hyvinkään kaupungin prosessien ja järjestelmien suunnittelussa. Käytännön tasolla tämä näkyy seuraavasti:

- henkilötietojen keruun ja käsittelyn minimointi
- käyttäjäpiirin tehokas rajaaminen
- säilytysaikojen määrittely ja vanhentuneen tiedon poistaminen
- mahdollisuudet henkilötiedon pseudonymisointiin / anonymisointiin
- tietojen suojaaminen ja tarvittaessa salaaminen
- tietosuojan huomioiminen monipuolisesti kaupungin perustoiminnan yhteydessä mm. johtamisessa, hankinnoissa, kehitystyössä sekä toimintaprosesseissa.

6. Tietosuojan toteuttaminen

Henkilötietojen elinkaari

Hyvinkään kaupunki huolehtii käsiteltävien henkilötietojen tietosuojasta koko niiden elinkaaren ajan.

Kulloinkin henkilötietojen käsittelystä vastuussa oleva toiminto huolehtii, että tietojen keräämiseen on tietosuojasetuksen mukaiset perusteet ja vain välittömästi tarpeellisia tietoja kerätään. Henkilötietoja käsiteltäessä huomioidaan, että tietoja saavat käsitellä vain ne henkilöt, joilla on siihen työtehtäviensä puolesta tarve. Jokainen henkilötietoja käsittelevä on sitoutunut vaitiolovelvollisuuteen. Kaikki henkilötietoja käsittelevät osapuolet (esim. tietojen käsittelijä, käyttöoikeuksien hallinnoija) huolehtivat omalta osaltaan, että tietoja käsitellään vain niihin tarkoituksiin, joihin tiedot on alun perin kerätty ja että tiedot suojataan asianmukaisesti koko käsittelyn ajan.

Jokainen henkilötietoja käsittelevä toiminto myös huolehtii omalta osaltaan, että henkilötietoja siirretään tai luovutetaan vain silloin kuin siihen on oikeus ja ainoastaan luotettaviksi katsotuille sopimuskumppaneille, keiden kanssa Hyvinkään kaupunki on solminut henkilötietojen käsittelysopimuksen tai muilla tavoin varmistunut tietojen luovutusten turvallisuudesta. Käsittelytarpeen päättyessä henkilötiedot joko arkistoidaan tai poistetaan tietoturvallisesti niiden etukäteen määritellyn säilytysajan päättyttyä. Henkilötiedot voidaan myös anonymisoida, jolloin tiedot eivät enää ole yhdistettävissä tiettyyn henkilöön.

Rekisteröidyn oikeudet

Hyvinkään kaupunki on määritellyt ohjeet ja prosessit rekisteröityjen oikeuksien toteuttamiseksi tietosuojasetuksen edellyttämällä tavalla. Hyvinkään kaupunki kouluttaa työntekijöitään toimimaan rekisteröityjen oikeuksiin liittyvissä tilanteissa ja ohjaamaan rekisteröidyt ottamaan yhteyttä oikeaan paikkaan tietojen saamiseksi henkilötietojensa käsittelystä.

Henkilötietojen suojaaminen

Henkilötietojen suojauksessa käytetään erilaisia teknisiä ja organisatorisia suojauskeinoja, jotka määrittyvät käsiteltävien henkilötietojen sekä käsittelystä rekisteröidylle aiheutuvien riskien perusteella. Hyvinkään kaupungin tietoturvakäytännöt perustuvat kaupungin tietoturva-asiakirjaan sekä tietoturvaohjeistukseen.

Henkilöstön koulutus ja tietoisuuden lisääminen

Hyvinkään kaupunki huolehtii henkilöstön riittävästä tietosuojasaamisesta henkilöstökoulutuksien ja tietosuojaan liittyvän tietoisuuden lisäämisen kautta.

Tietosuojakoulutus on osa Hyvinkään kaupungin uuden työntekijän perehdyttämisprosessia. Tämän lisäksi myös kohdennettua tietosuojakoulutusta tarjotaan erityisesti niille henkilöille, jotka käsittelevät työtehtävissään henkilötietoja tai toteuttavat rekisteröityjen oikeuksien toteuttamisprosesseja. Hyvinkään kaupunki viestii aktiivisesti tietosuojaan liittyvistä asioista eri viestintäkanavia käyttäen.

7. Toiminta tietoturva- ja tietosuojapoikkeamatilanteessa sekä ilmoitusvelvollisuus

Mikäli Hyvinkään kaupungin ja sen toimialojen toiminnassa herää epäily henkilötietoihin kohdistuvasta tietoturvaloukkauksesta, tutkitaan ja arvioidaan kaikki epäillyt henkilötietoihin kohdistuneet tietoturvaloukkaukset välittömästi. Hyvinkään kaupunki on määrittänyt sisäisen prosessin henkilötietoihin kohdistuvien tietoturvaloukkausten käsittelemiseksi, arvioimiseksi sekä valvontaviranomaiselle ja/tai rekisteröidyille ilmoittamiseksi.

8. Seuranta, valvonta ja jatkuva kehittäminen

Hyvinkään kaupunki on sitoutunut säännöllisesti arvioimaan ja varmistamaan riittävän tason tietosuojaan liittyvissä käytännöissään. Tietosuojaan liittyvien ohjeistusten noudattamista valvotaan. Tavoitteena on mahdollisimman hyvä rekisteröityjen oikeuksien toteutuminen, sekä tietosuojaperiaatteiden ja lainsäädännön noudattaminen kaikessa toiminnassa.

Hyvinkään kaupungin tietosuojan hallintamallin tueksi on laadittu tietosuojan vuosikello, joka määrittää tietosuojaan liittyviä toimenpiteitä kunkin kuluvaan toimintakauden aikana. Tietosuojan painopisteiden ja vuosikellon tietosuojatoimenpiteiden määrittämisessä hyödynnetään riskienarvioinnissa esiin nousevia tietosuojariskejä sekä tietosuojavastaavan tietoon tulleita puutteita, epäkohtia ja kehityskohteita. Tietosuojan nykytilan arvioinnissa hyödynnetään myös kaupungin sisäistä tarkastusta.

Kaikki tietosuojaan liittyvät rikkomustilanteet selvitetään ja niihin suhtaudutaan vakavasti. Tilanteet ja niistä aiheutuvat seuraamukset käsitellään tapauskohtaisesti.

9. Toimeenpano

Tämä tietosuoja-asiakirja tulee voimaan ja noudatettavaksi heti, kun kaupunginhallitus on sen hyväksynyt.

Tietosuojavastaava avustaa kaupunginjohtajaa ja tietosuoja- ja tietoturvatyöryhmän jäsenet toimialajohtajia tietosuoja-asiakirjan noudattamisen seurannassa ja valvonnassa.

Asiakirja on voimassa toistaiseksi ja on luokitukseltaan julkinen.

Tämän tietosuoja-asiakirjan lisäksi Hyvinkään kaupungilla on erillinen tietoturva-asiakirja.

10. Keskeiset käsitteet

- ”Henkilötieto”** Henkilötiedolla tarkoitetaan kaikkia tunnistettuun tai tunnistettavissa olevaan henkilöön liittyviä tietoja. Esimerkiksi nimi, henkilötunnus, sijaintitieto, verkkotunnistetieto, osoite tai koulutustiedot.
- ”Arkaluonteinen tieto”** Arkaluonteisilla henkilötiedoilla tarkoitetaan sellaisia henkilötietoja, joista ilmenee rotu tai etninen alkuperä, poliittisia mielipiteitä, uskonnollinen tai filosofinen vakaumus tai ammattiliiton jäsenyys, geneettisiä ja biometrisiä tietoja, tai henkilön terveyttä tai seksuaalista käyttäytymistä tai suuntautumista koskevia tietoja.
- ”Henkilötietojen käsittely”** Henkilötietojen käsittelyä ovat kaikki toiminnot, jotka kohdistetaan henkilötietoihin joko automaattista tietojenkäsittelyä käyttäen tai manuaalisesti.
- Henkilötietojen käsittelyä ovat esimerkiksi tietojen kerääminen, tallentaminen, järjestäminen, jäsentäminen, säilyttäminen, muokkaaminen tai muuttaminen, haku, kysely, käyttö, tietojen luovuttaminen siirtämällä, levittämällä tai asettamalla ne muutoin saataville, tietojen yhteensovittaminen tai yhdistäminen, rajoittaminen, poistaminen tai tuhoaminen.
- ”Rekisteröity”** Tunnistettava tai tunnistettavissa oleva luonnollinen henkilö, johon käsiteltävä henkilötieto liittyy. Esimerkiksi asiakas tai työntekijä.
- ”Rekisterinpitäjä”** Luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, viranomainen, virasto tai muuta elin, joka yksin tai yhdessä toisten kanssa määrittelee henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja keinot.